

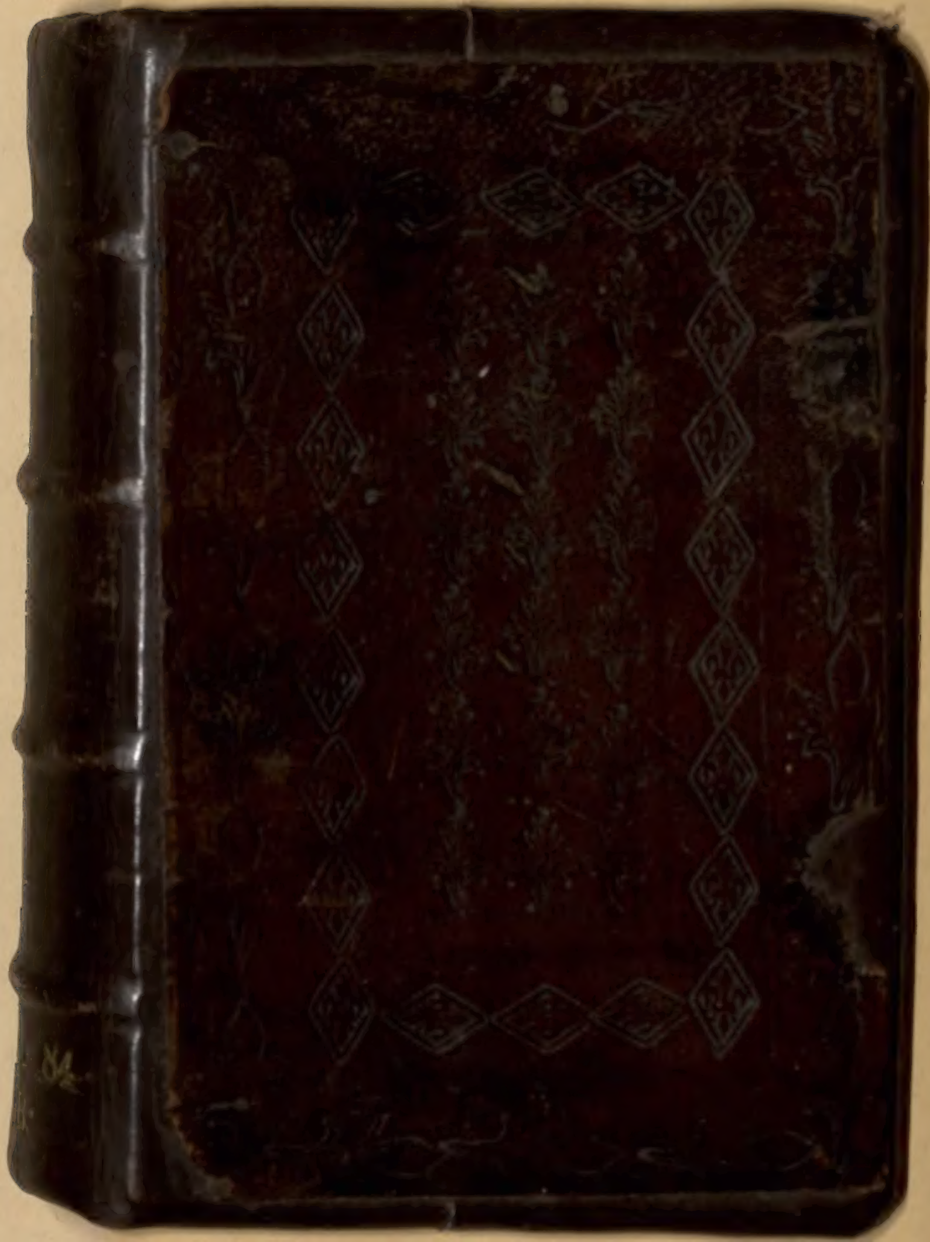
ANABAPTISMVS.

F. BARTHOLOMAEI DE VSINgen Augustiniani Contra Rebaptizantes.

¶CONFVTATIO EORVM, quæ Lutherus scripsit in Rebaptizantes.



Coloniæ apud Iohannem Gymnicum. M. D. XXIX.

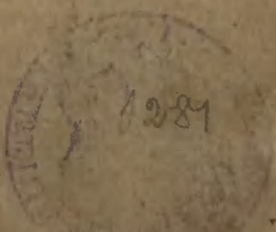




PETRI

Risinij in Joannis Hessi Cachinnij Sycophantias responsio.

Qui tibi cōsuluit formare Cachīnie nomē
Ille fuit magno maior Aristotele
Materiā insano prębes te stulte Cachinno
Dignius hinc nullū nomē habere potes.



NOn ſatis erat Pleſſe, teneo enim te, quantũlibet Proteũ, non ſatis erat, inquã, prodi te mundo Axiomatis illis tuis, ni & nenijs hiſce quibus in Cachĩniũ verſus mihi reſpondes, & vt tibi videt̃, me facete ludis & conficis, plane quantus ſis blatero declarares, quibus tametſi cenſuerit amici quidã nõ reſcribendũ, neq̧ cõflictãdũ cũ ingenijs eiuſmodi, quorum ſtudiũ eſt quicquid rabies ſuggerit effundere, & ĩ maledicendo ac contemnendo omnẽ reſpõſiõis vim ponere, vt ita iani vulgo victores appareant, cum & vetulæ in foro ſuo herbario id præſtare queant, tamẽ vel hoc nomine te reſpõſiõe mea dignabor, & paucis rationẽ ſcriptorum meorum reddã, tuaq̧ expẽdam, vt ſi quã voluptatẽ maledicendo cepiſti, eam vere audiendo amittas,

AC imprimis ne quid de Riſinio fictũ putes, nõ ſum Soſia ille, vt tua cauſa hic nomen meũ cõmutẽ, ſiue id ſit ab arce mea equidem nõ vulgari, ſiue vt tu vis a riſu, nihil moror, cũ homo animal ſit riſibile, & veſtras nequeo nõ ridere inſanias, Tu Cachinnius factus me ceu ri-

ſum mouentem rides, & hic tibi per quam argutus & ſalſus videris. Poeta vero Satyricus cũ vt abſurdiſſimũ clamet ſi Clodius accuſet Mechum, Catilina Cetegum, videlicet par parem, & ſimilis ſimilem, quid diceret, ſi videret Riſinium ob riſum rideri a Cachinnio, q̃ tãto plus ridẽdus ipſe veniat quãto Cachinn⁹ riſu ẽ effuſior, iocũ igit̃ vide mi lector & ſalẽ Heſſica minerua, & t o/ co illo Nigro & Coruino Muſeo dignũ, atq̃ ſi e tripode nomẽ petiſſes mi Heſſe, nõ ve/ri⁹ tibi cõtigere potuiſſet, quã a Cachinn qui riſus eſt immodicus, vt dictũ illud vulgare comprobares. Per riſum multũ poteris cognoſcere ſtultum.

IAm quid de tua loquar prefatiõe, qu. ta magnificẽtia q̃reris obſcuriſſim quoſq; ius ſibi ſumere bonos & ver etatis, ĩpietatis potius, aſſertores ĩceſſ ac interi nihil doces, q̃ ego obſcurus t' ..s dici debeas, ꝓdeũt a vobis aſſidue li, & picture obſceniſſime, in contume. ordinis quem ꝓfeſſi eſtis, proſcinditis gua & ſcriptis virulentis & fediſſimis ſu mũ Pontificẽ, Reges & Epiſcopos ordine

ꝗ omẽs, q etiã ſi iudei eſſent, nemo id adeo petulanter faceret, cui pudoris & bonę mẽtis vel vna eſſet mica. & bonos vos dici vultis, nos vero obſcuros, qui omnẽ poteſtatẽ a deo eſſe Apoſtolo credentes, ordinatiõi dei nõ oblatramus, terminoſꝗ quos patres noſtri poſuerũt nõ tranſgredimur, eſto ſane. verũ agite, perditiſſima hominũ colluvies, turbate, miſcete, maledicitę, qui eiuſmodi arborꝝ ſunt fructus. erit tãdem aliqñ inſolentię veſtræ finis, nõ eñ hæc noua eſt, eꝗ vnq̃ inulta eccleſię Dei calamitas, quã Chriſtiani pricipes nõ corrigẽt, Turcus corrigat neceſſe eſt, nos vero & Vngaros miſeros, qui Lernã hãc ſoli ſepimus. & ab a flagellum hoc dei nequicq̃, & cũ diſcri ine noſtro, arcemus, quã ſatius foret per ttere Turcos & Tartaros ad quod vnũ tẽdunt, eo penetrare, vbi docetur non nandũ eſſe cũ illis niſi armis ſpirituali vt illic ipſis armis ſpiritualibus ſupe .tur, & ab exortis iſtis nouis Apoſtolis erterentur id (ſi ſapiemus) poſtquã a ne ine iuuamur, futurum erit aliquando.

NVnc quod garris ea quę adduxi toties triumphata, equidē nō nisi verba Cypriani, Augustini, Gregorij, Chrysostomi, Pauli apostoli, & deniq; Christi Iesu adduxi, de meo nihil addidi, hos itaq; in triumpho ducitis, at cū omīs concertatio Palemonem requirat, si de palma cōstare debeat, quo iudice vnq̄ vicit vllus partium vestrarū, quo authore oratiōes has agitis, nisi vestramet sententia, Mi lector d mentiam vide insignē, damnata est hæc p dita factio a summo Pontifice, & ecclesi vniuersa, damnata ab Imperatore, damn a Regibus Christianis, dānata ab vniu ratibus, & natiōibus omībus, p̄ter quosdā in Germania, & sibi victores vident, quc illis vulgi fex quedam quod harpyę, & C ui nōnulli hiantes, quodq; etiam mercat aliquorų genus, qui fraude periurio & nopolijs orbe spoliato, nesciant prę o tia quid agāt, quod deniq; Apostatę l ne perditi illis applaudant, nō intellig etiā ipsi omēs interdū quid loquantur, his labris cū illi suas lactucas prebent, illos Antichristos, illos Papistas, illas ra

ras, illas vncturas, & alias id genus caninæ suę facundię elegantias effutierint, cum ex angulis libellos famosos, & picturas cū demonibus & feris eiacularint, tum se de omnibus triumphare, omēs cōficere, omibus terribiles esse putant, egregia ingenij doctrinæ & sanctitatis testimonia, que ne latrina quidem bonorum virorū, nedum responsione digna sunt.

QVod autē somnias Hesse me subornatū, multorūq operā in illud libelli confluxisse, quod sordes & sentinā, meq sycophantam vocas, sordes & sentinā esse tibi nihil miror sanctorꝝ virorꝝ sententias, quas adduxi, pręsertim hanc Cypriani, nō aliunde oriri hęreses, quā vbi sacerdoti dei nō obediatr, neq vnus esse in ecclesia sacerdos, & iudex pro tempore vice christi creditur, hoc est quod nauseat anima vestra, hic nihil respondisti: nam is tantus autore hęreseos nō ego vt blatis accusat & uincit. Sycophātas aūt eos etiā vl pue ex comœdijs sciunt, qui noīe vel vestitu ad ludendū vel circūducendū quēpiam transformant, id quod tu in Cachiniū ver

ſus egregie pſtitiſti, vtroq̃ igit noīe, & qꝛ calumniator ſis ſanctę religiōis Catholicæ rituũq; eccleſiaſticorũ, & quod nobis noīs metamorphoſi imponi ſtudeas. Sycophanta appares ipſiſſimus, neq; tibi placeas. tãti apud me tuas illas nugas fuiſſe, vt ĩ illis vel multũ tpis ĩnſumpſiſſem, vel alicuius opera adiutus eſſem, quamuis eñ iuuenis ſim, & vt hoc tibi donem inſcripturis non exercitatus, diſperеam ni vnũ dumtaxat diem, idq; cũ nauſea, huic negotio impenderim, quod cũ toties eleues Heſſe cachinic putas me ignorare quãto ſudore tibi & gerronibus tuis id nugarũ conſtiterit, q tanto tempore parturientes tandem ab orſi eſtis.

AT dũ poſtremo aduerſus me acie inſtruis, dum tanto apparatu, ta tis minis: tantiſq; machinis te fers: nõ me tandẽ ſed Priſtianũ acriter ris: inqs eñ: vt Traſo egregius: negabi in nobis locũ laudato illo ꝓuerbio: c en virtus quis in hoſte requirat: pilli, & pueri in ludo triuiali ob eum errore pularent. I nũc lector & puta hunc Pſe

pr̃etam esse aliquid i sacris litteris, qui &
in puerilibus, sic labatur pueriliter, se tñ ni
mis q̄ elegantē rethorēq; existimat, me ve
ro rethorculum quasi ab alto despectat, te
det me commisceri cū fecibus huiusmodi
Sed tñ quod agressus sum prosequar, iam-
q; ad rem ipsam uenio, nam ad prefationē
hactenus sit satis.

TRia erant mi lector ab hoc Hessico
Cachinnio ꝓposita, de uerbo dei
de sacerdotio Christi, & missa, ac
matrimonio, de uerbo dei, quia mos est
iū orbis correctoꝝ ita disserere ut illud
q̄ ab ecclesiasticis oppressum & impura
uiderentur libertati asserere, suumq;
urū & syncerū sensū illi restituere, & Euā-
eliū semꝑ in ore habentes, suā rem cū illo
cōiungere, ut tū demū uerbū dei nasci
egnare uulgo persuadeāt, cū impūne il-
iceat suo modo, & sine lege uiuere, ma-
instituta contemnere, & vniuersam rē
siasticā cōuicijs insectari, dantes pote
m uel cerdonibus suo sensu uerbū de-
ndendi, his ego respondi ex Euāgelio
Apostolis datū esse scire mysteria re-

gni cęlestis, cęteris per parabolas, ut uidentes nõ uideant, & audientes nõ intelligant. indeq; non oĩm esse potestatẽ uerbi dei cognoscendi & interpretãdi. Dixiq; magistrũ perpetuũ & unicũ ecclesiæ spiritũ sanctũ, neq; intelligi nisi per illũ uerbũ dei posse, adduxi quędam ex infinitis in Euãgelio, q̃ in cortice secũ pugnare uidentur, vt cõstaret, aliud esse putamina uerborum, aliud nucleũ spiritus, opusq; esse spirituali declaratiõe & itelligentia, nõ ea qua illi sua authoritate & libidine uulgum instruerent, Ad duxi etiã ea esse documenta in Euangel[illegible] ipsi maxime oppugnarent & incesserẽt quæ ipsi docerent nusq̃ cõperiri, hic me Hessicus Cachinnius cũ nihil haberet q[illegible] responderet ad rem, subleuaretq; etiam i[illegible] quo ego nitebar, sub inferẽs illud quod bis dico, oĩbus dico, contrariũ ui[illegible] illi, nõ oĩbus datũ esse scire mysteri[illegible] ego id unũ agebam, ut ex contrarijs d[illegible] Euãgelij, constaret interpretatiõe op[illegible] [illegible] & spirituali intelligentia, ad reliqua cũ nõ iã risu a Risinio excitato, sed stol[illegible] dũtaxat exclamatiõe respõdisset, o furo

B

e amentia, his seculis digna, imo ipso maxi me digna. Tandē post varia probra quibus me afficit, vix interim se cōtinens quin me pro meritis accipiat, pugnis fortasse, cernens me nimirū absentem, quod fanaticis accidere solet, peruenit imprudēs inter logos suos de sacerdotio Christi, eo quo volebā, uidelicet de spiritualibus spiritualiter diiudicādū, recte quidē, ut cū Christus uerba sua spiritū & uitam testet̃, de his merito spiritualiter sit intelligēdum, hic meus ... t scopus Hesse Cachinnice. quem tu de ... ns uel nō uidēs, quasi coluber quispiā c atq; illac maledicēdo uolueris. Si uer dei Hesse spiritualiter est intelligendū. nterpretandū erit igit̃, si erit necesse, cui d iuris facies, hoc em̄ unū exigebā. ad qđ ... il respondisti, nam si om̄ibus in cōmune ... t pro spiritu suo interpretari, pror ... nihil certi habebimus, Concludo itaq; & quater, ne me tergiuersari putes, ut ... sia a uerbo dei dependet, ita uerbum ab ecclesia, quę sola illi fidem facit, id authoritate unius sacerdotis, ecclesię p ... e pręsidētis, quemadmodū & inter Apo

ſtolos apud unũ Petrũ erat Euãgelij autho
ritas, licet om̃ibus erat ad prędicandũ cõ-
miſſum, id ſi negas, hem tibi teſtimonium
ipſius Apoſtoli Petri Actuũ 15, q ubi eſſet
inter apoſtolos & preſbyteros diſceptatio,
compoſiturus illam ſua authoritate dixit,
ab ęterno ordinatum eſſe, vt per os eius au
dirent gentes uerbũ Euangelij & credere
quę ordinatio etiã num cõſtat, & cõſtabit
rumpamini licet, a qua quidem ordinat
& ſede Petri, quę ē Romana, vt inquit A
nobius, qui diſcedit, fõtē aquę uiuę amitt
& ſiti ut pereat neceſſe eſt.

ECcleſiam quidē dei, ut ais, eã eſſe
quę ſpiritu ſancto congregatur n
nego, ſed veſtrã tantiſper nego, d
nec ſpiritũ ſanctũ in uobis eſſe opibus m
hi pbaueris, iuxta documētũ dñicũ, Ex
bus eorꝫ cognoſcetis illos, in eccleſia v
Catholica, cui Romana pręſidet, ſanc
uitę & miracula uirtutem dei & ſpirit
ſancti teſtantur, in quorꝫ ordinatiõe & no
ma nos cõtinemus, ſenſui & ſpiritui noſt
nihil tribuentes,

DE cõſtitutiõibus Apoſtolorũ quo me relegas, an nõ cõſtat ĩ Actis eos ſta tuiſſe pleraq; rei & tpi oportuna? quin aio, ſi Eccleſia impie facit, qđ decre ta & ſtatuta pro re & tpe cõdit, etiã ſi quo modo uiderentur ab Euãgelio diuerſa, ea dem impietate Apoſtolos eſſe damnãdos. ...ũc & ſtolide uociferare, O furor o amẽ ...a, ſtatuerunt enim Apoſtoli non licere ...ci ſuffocatis, cum Chriſtus teſtet. quod ...rat os nõ inquinare animam. & Apoſto ...s aſtipuletur om̃ia munda eſſe mundis, ...uiſum fuit ſpiritui ſancto unico eccleſię magiſtro, qui nunq̃ deſinit. & ut ab initio ...ſtruebat eccleſiam, quo ad ordinẽ & re ...mẽ ipſius, ita & nunc ĩſtruit author uni ...atis & dilectiõis, nõ diſſidij & confuſiõis. ...ueſter.

...Vod autẽ in Polonia multos augu ...raris ueſtri eſſe fermenti, ſcilicet id ...bi Paulo ſuo dignus Thimoteus, qui cũ ...eliro illo milite ad nos uenerat, decanta ...it, quorũ inſaniã cũ nemo hic non rideret, ...p humanitate noſtrę gentis ciuiliter tra ...ctaret, credunt ſe hic multos ſuę farinę cõ

7 perisse, cum uix unus atq alter sit, dudum aliqui nullius fidei & religionis hoies, per indeq in precio semper habiti.

DE paupertate spiritus, quã me non intelligere blatis, & nihil interim ad rem diuersum doces, ac de praefectis gladij, alterũ subticens, & sacerdotio ac ministris ecclesię, quasi & seculares praefecti nõ sint ministri, vt a deo. missi ad vindictã maloꝝ & laudem bonoꝝ. item de decimis me sacrificũ somnians, & rem n me agere garriens, edoctus videlicet pe raculũ spiritus tui quo agitaris, qui n dax est & pater eius, deq correcto Ann ipse errores in fine emendans, ac alijs inep tijs tuis futilibus & maledictis nihil respõ deo, cũ nõ quod te, sed qđ me dignũ sit spiciam.

ALterũ erat lector Hessi axioma sacerdotio Christi, qđ totũ eor tendebat, vt docuisset missam esse sacrificiũ, & ritũ ecclesiae de vesti & ceremonijs vellicaret, đ sacrificio mi adduxi obiter Augustinũ, Gregorium, Chrisostomũ, aliosq infinitos adducere

tuissem, si imorari in his nenijs libuisset, semel quidem Christũ passum, semel oblatum, tamen iterũ mystice semp p peccatis imolari, cũ semper peccamus, semp medicina egeamus, quæ est cęleste & venerabile sacramentũ, vt inquit Ambrosius. eos sanctos & clarissimos viros Hessus contemtibiliter & quasi pili p̃ se existimans, nescio quos patres, me autẽ in scripturis nõ exercitatũ appellat. iamq; velut enecaturus in magno impetu fontem aquęviuę, illud postoli per propriũ sanguinẽ semel intro t ĩ sancta ęterna redemptiõe inuenta. mi or supinitatem hominis vide. quid hic diuersum audisti a sanctis doctoribus quos citaui, Christũ semel passum, semel genere mano redempto, nõ debere iter ad expi ia peccata, quibus semp obnoxij sumus semp hoc antidoto indigemus mystice molari. Nã quid & verba Apostoli. qd vobis & pro multis frangit, indicant ud quam hanc mysticam corpis domi ici oblationem, & obicit mihi me transla ionẽ Erasmi nõ legisse, quasi vo Erasmo iro tanto quicq̃ sit cum hac colluuie com

 mercij, q omnia sua subdit ecclesię iudicio. neq ab ea vel latum digitũ discedit, quem etiã alias inter aduersarios ducũt ĩ triũpho

DE vestibus & Ceremonijs quã nihil mihi respondeat, nemo qui cõmunem habeat sensum non intelligit. vultq facetus videri de pecoribus offeren dis, sacrificũ me faciens, nihil interim cõuellens ea, quibus ecclesię constitutionẽ de vesttib9 & Ceremonijs, Euãgelio nihil e aduersam probaui, quin ex veteri dei c mento fluxissę, solaq fide ecclesiam s ficiũ peragere, quã ille requirebat, qu nihil ad rem contradicere sciens, bla scio quid de Regno Poloniæ pecco naniendo, pecus ipsum, eiusmodi in respondere nausea est,

TErtiũ erat de matrimonio, de & alijs me nihil dixisse ludit, ac igitur respondet, si quidem re deat quicq̃, iubet me agere secum pr litteris de voto, id nihil moror, Ethi mihi obicit & Poetas, Vnde hęc noua gio, atqui isti noui Rethores his paulul degustatis, mox elati quasi gigantes s

ris bellũ indixerunt, qua vna re bonis litte
ris exicialem conflauerunt inuidiã. De Eu
nuchis hoc dumtaxat soluit, quod me non
intelligere garriat. Postremo dicit queri
mundũ de incontinentia sacerdotũ, quam
egregię ipsi corrigunt, monachos & mona
chas a voto castitatis absoluentes, & ad lu
panaria pellicientes. De cucullato exvacca
pͦducto nihil inquit ad Vratislauieñ ptiꝫ
neqꝫ ego pertinere ad eos dixi, quãq̃
ni pertineat, cũ relligio quã hoc por
designauit ptineat, cornicatꝰqꝫ nescio
lsum de Curtisanis, ad qđ ipi rñdeãt
Doritꝰ postremo quasi oblitũ Epi
logum meũ, occinens pro sua gra
uitate, Heus tu care lector, satis e
ie vt reliqua, cui quidem Epilogo cũ
lo suus nihil ei suggesisset, quo lepide
tasse videretꝰ, nã hic dũtaxat seipm &
ineptiam nouit, quæ plane apparet
quod ei excidit. stilũ risi scribentis
riam risi triumphantis. quã fauenti
musis id prestitisset, argumentatꝰ me
ũ Carmen paschale irridere, bona ver
eso, an nõ hoc inuentũ est cinicoꝝ ve

ſtrorũ Heſſe, Inuictas Martini laudes into
nent chriſtiani; an irridet verba ſacra, quiſ
quis illis & preſertim pro eis certans vtiẽ
p re loco, & perſona, illa trãſmutans? an ſi
vere cecinero, ſepulchrũ patens eſt guttur
Heſſicũ, lingua ſua doloſe agit, venenũ aſ
pidum ſub labijs eius, Pſalmographũ irri
dere videbor? Verũ mos hic veſter eſt, qu
quis aduerſus vos loquit. cũ aduerſus vl
dei log vociferamini, quaſi vos, & vl
vnũ ſitis, & idẽ doceatis. & qſqs vos ri
& cõuincit vbis ſacris, ſacra rideri gri
tedet mi lector his futilibus nenijs diſ

IAm qđ in calce neſcio quas minas
dit, quaſi mihi apprime formida
quod ad meliora cohortatur. id vid
hęc an illa meliora ſint. quod pręterea
bonos appellat, qui mihi ſacrarũ litter
patrociniũ cõmiſiſſent, quos initio ſo
& me ſentinã vocauit, putans mihi in
illud reſpondendi delegatũ, vel me ad
ab aliquo, vt pote quod illi tot noctes in
nes dedit. & Nigros illos ad ſemet ma
denigrãdos, Coruoſq ad crocitandũ ex
tauit. Quod deniq cum muſeo illo

ſubnectit carmina plane ſe & muſis illis a-
tris & crocitantibus digna, nō cōmemoro
neq̧ reſpondeo quicq̧ his nugis, pueris id
reliquum muneris cōmittens, quibus hūc
Heſſicum & Cachinnicum hiſtrionem ver-
ſandum & deridendum propino.

PETR VS Conarius muſeo Vratiſlauieñ
·re Cachini' es, nec cū ſis Proteus Heſſe
Ingenio poteras aptior eſſe tuo
R hic q fecit, quo ſtulte Cachīnius eſſes
Vt fias faciet poſtmodo Flebinius.

PETRVS Potulicius Cachinnio,
gij vates, Corui, Nigriq̧ Poetæ
Congrua qui canitis carmina noībus,
id rogo de mulis blatitis, aut vñ venire
ortenta hęc Romā, mulitribęq̧ ſolēt.

SMIECHINIVS Lachinio,
r' adhuc Heſſi luſtrarat Sarmata nugas
Luſtrandi riſus prębuit ipſe viam
m cōfutat em̄, ridendum exponit vbiq̧
I nunc atq̧ Heſſum deſipuiſſe nega.

¶ Hutenus Panaceo Poetę ex Infe

10. Quis mihi te ſtatuit vates inſulſe patronũ
Ad pęnã accedit cur tua muſa mihi
Nõ tm̃ Ticy, quę nũc mihi pęna ſtatura ē,
Me cruciat, quantũ carmen ineptę tuũ
Nec moror vt qſq̄ noſtrũ tueat̃ honorē
Qui facit ęternũ nunc mihi ſuppliciũ.

¶ STANISLAVS Damitius.
ad inclytã Vratiſlauiã.

Doctrinã quondã vitaſti Breſla Bohemã
At peiora mõ quę docet Heſſus habes

¶ LVCAS Goricius. Ad eandem

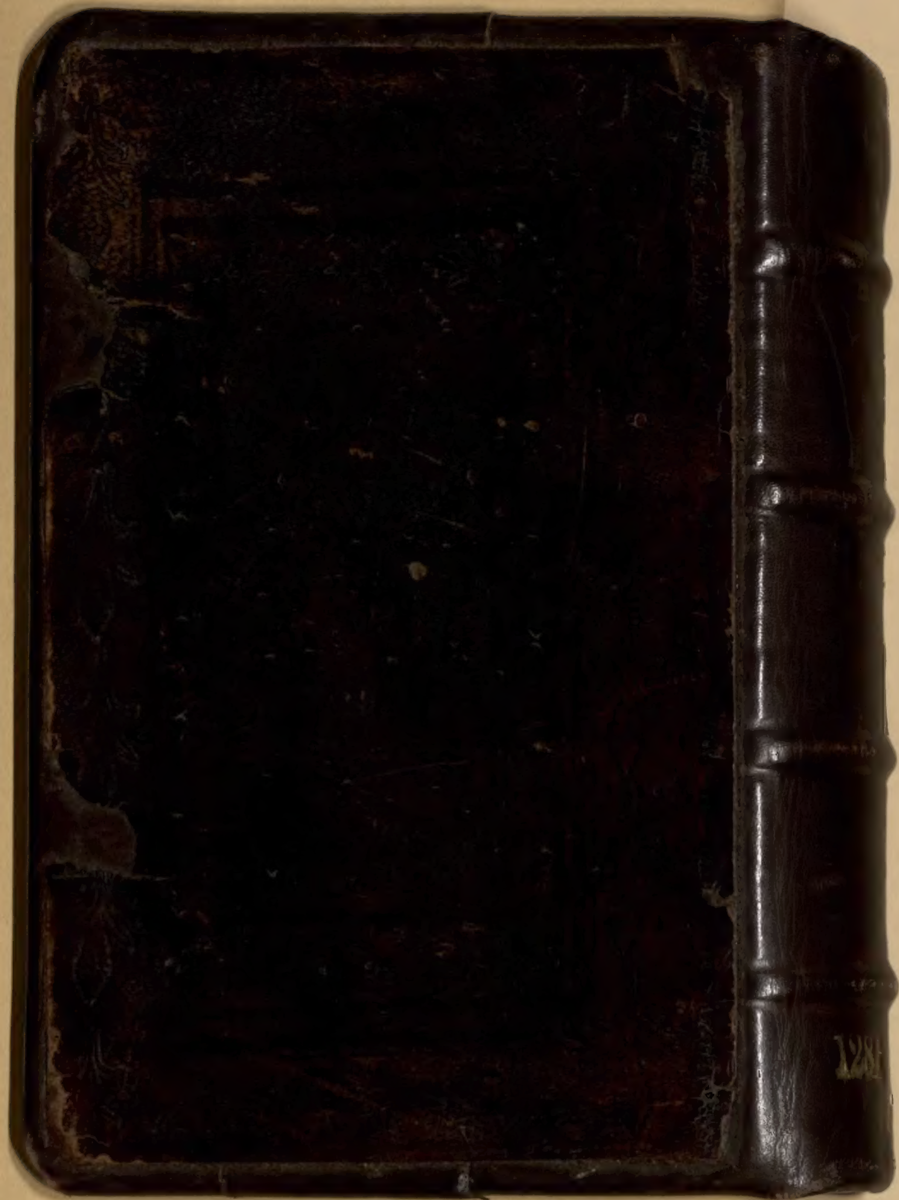
Cęcus erat quo Breſla olim cõuerſa fu
Dux Meſco, e cęlis lumen at ille tul
Cęcus & hic q̃ te ſubuertit, dęmon at in
Huic mentē ac oculos ſuſtulit atq̄

¶ PETRVS Riſinius Heſſo.

Nil tua mi maledicta nocēt; nil Heſſe C
chin
Nã malo hoc vinci quã ſuperare mõ.

¶ Calcographus Lectori.

Nō bene si pūctus, si nō bñ littera quadrat
Da veniam lector, causa Cachinnus erat.


128